

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 40C/496/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5115229594
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mariana Juríková
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2021:5115229594.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, sudkyňou Mgr. Marianou Juríkovou, v právnej veci žalobcov: 1/ P. T., V.. XX.XX.XXXX, P. R. Ž., 2/ J. T., V.. XX.XX.XXXX, O.. XX.XX.XXXX, V. P. R. Ž., obaja zastúpení JUDr. Máriou Kostolnou, advokátkou so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, 010 01 Žilina, proti žalovaným: 1/ E.. S.. R. T., V.. XX.XX.XXXX, P. L. J. XXXX/XX, XXX XX Ž., 2/ Y.. R. T., V.. XX.XX.XXXX, P. Q. XXXX/X, XXX XX B., 3/ Y.. J. O., V.. XX.XX.XXXX, P. J. XXX/X, XXX XX X. P., v spore o určenie neplatnosti právneho úkonu, takto

rozhodol:

I. Návrh na prerušenie konania sa **z a m i e t a** .

II. Konanie o žalobe žalobcu 2/ sa **z a s t a v u j e** .

III. Žaloba voči žalovanému 1/ sa **z a m i e t a** .

IV. Súd **u r č u j e** , že Zmluva uzatvorená podľa § 151p a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník zo dňa XX.XX.XXXX medzi žalobcami 1/ a 2/ ako oprávnenými z vecného bremena a žalovanou 2/ ako povinnou z vecného bremena, evidovaná Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor, v katastrálnom operáte pod č. L. XXXX/XXXX, je **n e p l a t n á** .

V. Žalované 2/ a 3/ **s ú p o v i n n é** spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni 1/ trovy konania v rozsahu 100 %.

VI. Žalovanému 1/ sa **n á r o k** na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou okresnému súdu dňa 08.10.2015 sa žalobcovia domáhali určenia, že právny úkon - Zmluva uzatvorená podľa § 151p a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník zo dňa XX.XX.XXXX uzatvorená medzi žalobcami ako oprávnenými z vecného bremena na jednej strane a žalovanou 2/ ako povinnou z vecného bremena, za účasti svedka žalovaného 1/, je neplatný. Zároveň si uplatnili nárok na náhradu trov konania. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že žalobcovia uzatvorili so žalovaným 1/ a žalovanou 3/ štyri kúpne zmluvy, pričom ich podpisy boli overené na notárskom úrade JUDr. Anny Švachovej. Predmetom jednej z kúpnych zmlúv bol rodinný dom súp. č. XXXX, ktorý mali žalobcovia nadobudnúť do vlastníctva, na ktorom rodinnom dome viazlo vecné bremeno zriadené v prospech žalobcov spočívajúce v práve doživotného užívania predmetnej nehnuteľnosti. Následne žalobcovia zistili, že žiadna z kúpnych zmlúv nebola zavkladovaná v katastri nehnuteľností a vecné bremeno spočívajúce v práve dožitia bolo vymazané z LV č. XXXX na základe predmetnej zmluvy uzatvorenej podľa § 151p a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník zo dňa 20.05.2015. Túto zmluvu žalobcovia nikdy nevideli, vedome ju nepodpísali. Zmluva bola pritom podpísaná žalobcami

ako oprávnenými z vecného bremena, žalovanou 2/ ako povinnou z vecného bremena a žalovaným 1/ ako svedkom právneho úkonu. Žalovaní týmto žalobcov uviedli do omylu a ľstou od nich vymámili podpisy pod zámienkou, že im za 1 euro predajú hodnotné nehnuteľnosti, pričom týmto spôsobom časti kúpnej zmluvy obsahujúcej ich podpisy vložili do zmluvy, ktorou dosiahli zrušenie vecného bremena. Žalobcovia s poukazom na § 34, § 37 ods. 1 a § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) namietali absolútnu neplatnosť predmetného právneho úkonu pre absenciu vôle žalobcov naozaj smerujúcej k uskutočneniu tohto právneho úkonu, t.z. zmluvy o zrušení vecného bremena, ako aj pre jeho rozpor so zákonom (konaním žalovaných bol pravdepodobne spáchaný trestný čin) a dobrými mravmi (oklamanie vlastných rodičov vysokého veku, 84 a 86 ročných). Namietali i relatívnu neplatnosť právneho úkonu s poukazom na § 49a OZ (žalobcovia sa mylne domnievali, že ich vôľa smeruje k uzavretiu kúpnych zmlúv, zatiaľ čo v skutočnosti k ich uzatvoreniu nedošlo), pričom poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 31 Cdo/135/2007 zo dňa 26.08.2009. K otázke nalievavého právneho záujmu žalobcovia uviedli, že tento spočíva predovšetkým na ochrane ich majetkových práv pred ich odňatím a zneužitím. Žalobcovia boli v minulosti bezpodielovými spoluvlastníkmi rodinného domu a prislúchajúcich pozemkov na P. L. Ž. V dobrej viere ich darovali synovi, t.j. žalovanému 1/ (ten ich následne previedol na manželku - žalovanú 2/) s tým, že pre nich bude zabezpečené doživotné užívanie, pôvodne ich nehnuteľnosti, v ktorej celý život žijú. Žalovaní tým, že žalobcov uviedli do omylu a ľstou vymazali z listu vlastníctva vecné bremeno spočívajúce v práve dožitia, im odňali jedno zo základných práv garantovaných Ústavou SR, a to právo vlastníť majetok a právo na nedotknuteľnosť obydlija. Zároveň žalobcovia podali návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súd zakázal vlastníčke nehnuteľností - žalovanej 3/, s týmito nakladať žalobcami určeným spôsobom.

2. Okresný súd uznesením č.k. 40C/496/2015-14 zo dňa 12.10.2015 uložil žalovanej 3/ povinnosť zdržať sa nakladania v uznesení špecifikovanými nehnuteľnosťami, tam uvedeným spôsobom.

3. K podanej žalobe sa vyjadrili žalovaní podaním zo dňa 27.05.2015. Žalovaný 1/ namietal svoju pasívnu vecnú legitímáciu, dôvodiac, že v čase uzatvorenia zmluvy o zrušení vecného bremena nebol vlastníkom dotknutej nehnuteľnosti, povinným ani oprávneným z vecného bremena a ani zmluvnou stranou predmetnej zmluvy, namietal, že dotknutý rodinný dom mu žalobcovia darovali (tento mal kúpiť), že žalobcovia sa nemohli rozumne domnievať, že na nich mali byť prevedené nimi tvrdené nehnuteľnosti, nakoľko tieto nikdy nepatrili žalovaným (čo preukazujú žalobcami predložené listy vlastníctva č. XXX, č. XXX). Žalovaní poukázali na uzavretie tzv. „Rodinnej dohody“ zo dňa 20.05.2015, ktorú žalobcovia vlastnoručne podpísali. Podľa uvedenej dohody mal byť predmetný rodinný dom zrekonštruovaný cez hypotekárny úver (ktorého poskytnutie vylučovala existencia vecného bremena), z ktorého dôvodu sa malo vecné bremeno zrušiť, pričom rekonštrukcia mala prebiehať tak, aby nebolo narušené bývanie žalobcov. Tiež poukázali na tzv. „Potvrdenie“, ktorého obsahom bolo vyhlásenie žalobcov, že toto potvrdenie vydávajú z toho dôvodu, aby nikto nespochybňoval v budúcnosti ich súčasné rozhodnutie, nakoľko majú vyšší vek a o rok si nemusia všetko pamätať a neradi by boli, keby niekto v blízkej alebo vzdialenej budúcnosti spochybňoval ich rozhodnutie. Obsahom tohto tzv. „Potvrdenia“ bolo aj vyhlásenie žalobcov, že zmluvu o zrušení vecného bremena podpísali dobrovoľne, že boli hlavnými organizátormi všetkých podpisovaných dokumentov a, že rekonštrukcia domu je nevyhnutná preto, lebo si ich syn S.. J. T. mladší v tomto dome zriadil neohlásenú prevádzkareň a ruší ich hlukom. V ďalšom žalovaní poukázali na to, že žalobcovia nehnuteľnosť plne užívajú a doposiaľ ich nikto nevyzval, aby nehnuteľnosť opustili. Podľa žalovaných žalobcovia podali na podnet ich syna S.. J. T., ktorý mal mať záujem na zachovaní jeho prevádzky v predmetnej nehnuteľnosti, pričom sa domnievali, že právne služby právnej zástupkyne žalobcov platí práve S.. J. T.. Navrhli žalobu zamietnuť a priznať im trovy právneho zastúpenia.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných uviedli, že dôkazy predložené žalovanými sú sfalšované, vytvorené za účelom ich obrany v civilnom a trestnom konaní, ktoré je voči nim za skutok voči žalobcom vedené. O existencii tzv. „Rodinnej dohody“ sa dozvedeli až v mediačnom konaní a tzv. „Potvrdenia“ až v trestnom konaní dňa 22.07.2016, pričom popreli, že by tieto listinné dôkazy vlastnoručne podpísali. Žalovaní sa pritom vo vyjadrení k žalobe nevysporiadali so žiadnymi hmotnoprávnymi predpokladmi na určenie neplatnosti právneho úkonu. K nalievavému právnenému záujmu žalobcovia uviedli, že tento je daný, nakoľko im bol v predmetnom rodinnom dome zrušený trvalý pobyt a ich terajšia adresa trvalého pobytu je Mesto Žilina. Zároveň navrhli zmenu žaloby, ktorá spočívala v oprave dátumu uzavretia zmluvy o zrušení vecného bremena, ktorá bola uzatvorená dňa

20.05.2015 a nie 27.05.2015 (na pojednávaní konanom dňa 13.12.2016 súd v tomto zmysle uznesením zmenu žaloby pripustil).

5. Žalovaní v duplike uviedli, že spor so žalobcami sa snažili urovnať prostredníctvom mediačného konania, ktoré stroskotalo na sfaľšovanom splnomocnení právnej zástupkyne žalobcov. V ďalšom uviedli, že žalobcovia svoje doterajšie tvrdenia ničím nepreukázali, opätovne poukázali na tzv. „Rodinnú dohodu“ a „Potvrdenie“. Namietali rozporné tvrdenia žalobcov, ktorí v replike uviedli, že dňa 20.05.2015 neboli u notára overovať svoje podpisy, pričom v žalobe uviedli, že podpisy overovali u notárky. Poukázali na výpoveď žalobcov v trestnom konaní, opätovne na záujem S.. J. T. na predmetnom civilnom konaní, potrebu rekonštrukcie nehnuteľnosti cestou hypotekárneho úveru, namietali bezúhonnosť žalobkyne 1/ a skutočnosť, že žalobcovia mali žalovanému 1/ darovať predmetnú nehnuteľnosť.

6. Strany sporu na pojednávaniach v zásade zotrvali na svojich tvrdeniach.

7. V priebehu konania žalovaný 1/ podaním zo dňa 02.06.2021 vzniesol námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi, dôvodiac, že podnikala so žalobkyňou 1/, mala pomer s členom rodiny T.Q. - S.. J. T., je podozrivá, že zobrala úplatok 20.000,- eur a dopúšťala sa trestnej činnosti s členom rodiny T.. K námietke zaujatosti žalovaný 1/ priložil trestné oznámenie adresované Úradu špeciálnej prokuratúry podané spoločnosťou P. S. K., T. I., obsahom ktorého bolo viacero obvinení (zneužitie právomoci verejného činiteľa, branie úplatkov, falšovanie zmlúv a faktúr viacerých spoločností, objednávka úkladnej vraždy a iné). Vzhľadom na obsah námietky zaujatosti, táto bola z opatrnosti predložená nadriadenému súdu (ktorá skutočnosť viedla k zrušeniu termínu pojednávania určeného na 10.06.2021) s vyjadrením sudkyne, že nemá pomer k sporu, stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, strany sporu osobne nepozná, nikdy sa s nimi osobne nestretla s tým, že skutočnosti uvádzané v trestnom oznámení sa nezakladajú na pravde a vo veci sa necíti byť zaujatá. Krajský súd vrátil predmetný spis bez rozhodnutia nadriadeného súdu o vylúčení sudcu, nakoľko tento nebol predložený dôvodne, pretože námietka zaujatosti nespĺňala náležitosti podľa § 52 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Žalovaný 1/ neuviedol, kedy sa o dôvode vylúčenia sudkyne dozvedel.

8. Následne bol vytýčený termín pojednávania na 09.09.2021. Podaním z 02.09.2021 žalovaný 1/ opätovne vzniesol námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi z dôvodu jej pomeru k prerokovanej veci (falšovanie podpisov žalovaného 1/, falšovanie notárskych doložiek, pomer s S.. J.I. T., branie a poskytovanie úplatkov). Prílohou námietky zaujatosti bolo trestné oznámenie žalovaného 1/ voči konajúcej sudkyňi adresované Generálnej prokuratúre SR pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa v súbehu so zločinom marenia spravodlivosti. Sudkyňa posúdila námietku zaujatosti podľa § 52 ods. 2 CSP ako nespĺňajúcu predpísané náležitosti. Tak ako v predchádzajúcom prípade v nej absentovalo tvrdenie, kedy sa žalovaný 1/ o dôvode vylúčenia sudkyne dozvedel. Sčasti sa námietka zaujatosti tiež zakladala na rovnakých dôvodoch ako tá predchádzajúca. Preto v zmysle § 52 ods. 2, § 53 ods. 2 CSP na podanú námietku zaujatosti sudkyňa neprihliadala a túto nadriadenému súdu nepredložila.

9. Súd vo veci vytýčil pojednávanie na 09.09.2021. Upovedomenie o termíne pojednávania bolo stranám sporu riadne a včas doručené, právnej zástupkyňi žalobcov dňa 02.07.2021, žalovanému 1/ dňa 03.07.2021, žalovanej 2/ fikciou doručenia (zásielku si neprevzala v odbernej lehote) a žalovanej 3/ dňa 02.07.2021, so zachovaním lehoty na prípravu pojednávania v zmysle § 178 ods. 2 CSP. Mailovým podaním doručeným súdu dňa 08.09.2021 žalovaný 1/ súdu oznámil, že sa spolu so žalovanou 2/ a 3/ nemôžu zúčastniť pojednávania dňa 09.09.2021 z dôvodu, že majú pozitívny výsledok testu na COVID-19. Súd požiadali o ospravedlnenie z pojednávania, ktorého sa nemôžu zúčastniť zo zdravotných dôvodov. O odročenie pojednávania žalovaní nepožiadali. Súd v zmysle ustanovenia § 180 CSP uznesením rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti žalovaných a na predmetnom pojednávaní vo veci rozhodol.

10. V prejednávanej veci sa žalobcovia domáhali určenia, že zmluva o zrušení vecného bremena spočívajúceho v ich práve dožitia v nehnuteľnosti, v čase rozhodovania súdu vo vlastníctve žalovanej 3/ (vnučky žalobcov), je neplatná.

11. Prioritne sa súd zaoberal prípustnosťou podanej žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o zrušení vecného bremena (žaloby na určenie právnej skutočnosti doručenej súdu dňa 8.10.2015, t.j. za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) vzhľadom na znenie § 137 písm. d) CSP, podľa ktorého je žaloba na určenie právnej skutočnosti prípustná iba za predpokladu, ak tak vyplýva z právneho predpisu (hmotného práva), so záverom o jej prípustnosti. V tomto smere súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/139/2019 zo dňa 30.01.2020. V tejto súvislosti dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „Názor dovolateľky, podľa ktorého bol žalobný petít o určenie neplatnosti právnych úkonov (darovacej a kúpnej zmluvy, zmluvy o zriadení a zrušení vecného bremena) neprípustný od 1. júla 2016, a to vzhľadom na ustanovenie § 470 ods. 1 a § 137 písm. d) CSP nezodpovedá (i) vyššie uvedenému trendu rozhodovania najvyššieho súdu v podobných otázkach (ii) všeobecným princípom právneho štátu (princípu legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých práv a dôvery subjektov práva v právo samotné, právnej istoty, zákazu retroaktívneho pôsobenia právnych noriem, princípom rovnosti a v neposlednom rade aj zákazu denegatio iustitiae), ako aj (iii) ustanoveniu § 470 ods. 2 CSP, nakoľko právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou Civilného sporového poriadku, musia celkom zjavne ostať zachované. Preto ani žalobcov petít (o neplatnosť právneho úkonu), ako jeho dispozičný úkon viažuci sa k predmetu konania, podaný v čase jeho procesnej prípustnosti, nemôže byť následne v dôsledku uplynutia času a účinnosti skoršieho zákona (OSP) odmietnutý ako neprípustný, kvôli režimu novej právnej úpravy.“

12. Podľa § 80 písm. c) OSP účinného v čase začatia konania (ktoré súd prvej inštancie vo veci aplikoval s poukazom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP), návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Podmienkou prípustnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP bolo preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Medzi určovacie žaloby patrila aj žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (k tomu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo/31/2011, 4Cdo/89/2007).

13. Podľa žalobcov naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o zrušení vecného bremena spočíva predovšetkým v ochrane ich majetkových práv pred ich odňatím a zneužitím s poukazom na to, že v minulosti boli bezpodielovými spoluvlastníkmi rodinného domu, ktorý v dobrej viere darovali žalovanému 1/, ktorý ho neskôr previedol na manželku - žalovanú 2/ s tým, že bude pre nich zabezpečené právo doživotného užívania pôvodne ich nehnuteľnosti, v ktorej celý život žijú. Žalobcovia zdôraznili, že žalovaní tým, že ich uviedli do omylu a ľstou vymazali z listu vlastníctva vecné bremeno spočívajúce v práve dožitia, im odňali jedno zo základných práv garantovaných Ústavou SR, a to právo vlastníť majetok a právo na nedotknuteľnosť obydlia.

14. Súd prvej inštancie nepochybuje o tom, že žalobcovia, resp. v tomto štádiu konania už len žalobkyňa 1/, má naliehavý právny záujem na požadovanom určení (neplatnosti zmluvy o zrušení vecného bremena) v zmysle § 80 písm. c) OSP. Ak totiž súd prvej inštancie žalobe vyhovie, obnoví sa v katastri nehnuteľností stav, aký tu bol pred tým, než bola zmluva o zrušení vecného bremena uzatvorená, t.j. stav, keď bolo vecné bremeno (spočívajúce v práve dožitia žalobcov v rodinnom dome) zapísané v katastri nehnuteľností, resp. zapísané na liste vlastníctva, na ktorom je zapísaná zaťažená nehnuteľnosť. Je nepochybné, že rozhodnutie súdu o neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k zrušeniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, je spôsobilým právnym titulom pre vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností (§ 34 ods. 2, resp. § 36a ods. 2 písm. b) katastrálneho zákona). Na základe uvedeného je určovací žalobný návrh vhodným a správne zvoleným nástrojom ochrany práv žalobcov/žalobkyne 1/.

15. V priebehu konania žalobca 2/ dňa 28.07.2018 zomrel. V posudzovanej veci vecné bremeno zriadené v prospech žalobcov pôsobilo in personam, t.j. oprávnenie vyplývajúce z vecného bremena

služilo výlučne žalobcom. Obsahom osobného vecného bremena je užívanie nehnuteľnosti za účelom uspokojovania osobných potrieb oprávnenej osoby. Osobné vecné bremeno sa vždy vzťahuje na konkrétnu osobu a jeho trvanie sa viaže na dobu jej života (tak ako v posudzovanej veci) alebo na inak určenú dobu. Toto právo nemožno zmluvne prevádzať a neprechádza na inú osobu (dediča), z ktorého dôvodu súd konanie o žalobe žalobcu 2/ podľa § 63 CSP zastavil (strata procesnej subjektivity žalobcu 2/).

16. Všeobecne sa pod vecnou legitimáciou rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna sporová strana civilného procesu je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitimácia žalobcu) a sporová strana na opačnej procesnej strane je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (pasívna vecná legitimácia žalovaného). O nedostatok pasívnej vecnej legitimácia sa jedná v prípade, ak žalovanému z hmotného práva nevyplýva povinnosť splniť nárok žalobcu uplatnený žalobou v sporovom konaní. Skúmanie vecnej legitimácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Skúmanie danosti vecnej legitimácie strán v konkrétnom spore je závislé od konkrétneho hmotného práva, ktorého aplikácia prichádza do úvahy na dokazovaním zistený, resp. nesporný skutkový stav veci.

17. Vzhľadom na predmet sporu a to určenie, že zmluva o zrušení vecného bremena je neplatná, boli na podanie žaloby aktívne vecne legitimovaní žalobcovia ako oprávnení z vecného bremena a zároveň zmluvné strany spornej zmluvy o zrušení vecného bremena. Na rovnakom základe je daná pasívna vecná legitimácia žalovanej 2/ ako pôvodne povinnej z vecného bremena a zároveň zmluvnej strany spornej zmluvy o zrušení vecného bremena. Pasívna vecná legitimácia žalovanej 3/ vyplýva z jej súčasného vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Podľa § 36a ods. 2 písm. b) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ak je na vykonanie záznamu predložené súdne rozhodnutie, ktoré je záväzné pre osobu zapísanú v katastri a priamo sa dotýka jej práva k nehnuteľnosti, okresný úrad vykoná záznam vyznačením stavu pred právnym úkonom, dobrovoľnou dražbou alebo inou právnou skutočnosťou, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu, neplatnosti dobrovoľnej dražby alebo inej právnej skutočnosti. Vzhľadom na citované ustanovenie katastrálneho zákona teda platí, že v dôsledku vykonania záznamu na podklade súdneho rozhodnutia o neplatnosti právneho úkonu, dôjde k obnoveniu pôvodného vecnoprávneho vzťahu, aký panoval pred neplatným právnym úkonom. Jednoducho povedané, žalovaná 3/ by sa rozhodnutím súdu o neplatnosti zmluvy o zrušení vecného bremena stala povinnou z vecného bremena, ktorá skutočnosť zakladá jej pasívnu vecnú legitimáciu v predmetnom konaní.

18. Na základe uvedeného žalovaný 1/ v konaní dôvodne namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Nebol a ani sa nestal povinným z vecného bremena a skutočnosť, že mal mať postavenie svedka pri uzatváraní a podpisovaní spornej zmluvy o zrušení vecného bremena, nezakladá jeho pasívnu vecnú legitimáciu v spore.

19. V posudzovanej veci možno konštatovať, že tvrdenia žalobcov v priebehu konania zostali v zásade totožné. Pokiaľ ide o žalovaných, tí v priebehu konania svoje tvrdenia menili v závislosti od stavu nielen tohto (predmetného civilného), ale najmä súvisiaceho trestného konania, ktorá zmena sa odrazila aj v žalovanými predkladaných listinných dôkazoch. V tejto súvislosti okresný súd konštatuje, že nepovažoval za potrebné v odôvodnení tohto rozsudku uvádzať meniace sa tvrdenia žalovaných, resp. sa s nimi v odôvodnení tohto rozsudku vysporiadavať, ktorá skutočnosť sa viaže i na žalovanými predkladané listinné dôkazy (najmä tzv. Rodinnú dohodu“, „Potvrdenie“, údajné čestné prehlásenia žalobcov), nakoľko v kontexte záverov trestného konania neboli pre rozhodnutie vo veci právne relevantné. Naopak, skôr svedčili o tendenčnom konaní žalovaných akýmkoľvek spôsobom zvrátiť rozhodnutie súdu v prejednávanej veci vo svoj prospech.

20. V danej veci je rozhodujúcou skutočnosťou to, že rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp.zn. XXT/XX/XXXX zo dňa 10.12.2019, právoplatným a vykonateľným dňa 11.12.2019, bol žalovaný 1/ uznaný za vinného z prečinu poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Trestného zákona (§ 139 písm. c) a e) Trestného zákona, t.j. konania sa dopustil na blízkej osobe a osobe vyššieho veku), ktorého konania sa dopustil na tom skutkom základe, že dňa 20.05.2015 v Žiline, v rodinnom dome na C.. L. J. XXXX/XX, v mieste trvalého bydliska svojich rodičov J. T.Á., V.. XXXX a P.F. T., V.. XXXX, týchto požiadal o podpísanie rôznych zmlúv medzi iným i o podpísanie kúpnej zmluvy, ktorou na nich bude prevedené vlastnícke právo k nehnuteľnostiam - pozemok a rodinný dom č. XXXX/XX na

C.. L. J. L. Ž. evidovaných na LV č. XXXX, v ktorom mali právo doživotného bývania a užívania, a to za kúpnu cenu 1,- €, ktorú zmluvu po jeho ubezpečení a s vedomím, že z jeho strany ide o korektné jednanie, podpísali, následne boli ich podpisy na predmetnej kúpnej zmluve v ten istý deň overené na Notárskom úrade JUDr. Anny Švachovej - podpis J. T.Q. pod por. č. N. XXXXXX/XXXX a podpis P. T.Q. pod por. č. N., predmetnú kúpnu zmluvu však nepredložil Okresnému úradu Žilina, Katastrálnemu odboru k rozhodnutiu o zmene zápisu vlastníkov nehnuteľností, ale rozhodnutím Okresného úradu Žilina, Katastrálny odbor zo dňa 30.06.2015 č. vkladu: L. XXXX/XXXX došlo k zániku práva zodpovedajúceho právu doživotného bývania a užívania nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, a to na základe zmluvy o zrušení vecného bremena uzatvorenej medzi Y.. R. T. ako povinnou z vecného bremena a P. T. a J. T. ako oprávnenými z vecného bremena zo dňa 20.05.2015, ktorú nikdy nepodpísali, ani by s uzavretím takejto zmluvy nikdy nesúhlasili, pričom Okresnému úradu Žilina, Katastrálny odbor bola predložená zmluva o zrušení vecného bremena, do ktorej bola vložená posledná strana kúpnej zmluvy zo dňa 20.05.2015, ktorou mali nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX za kúpnu cenu 1,-€, spolu s notársky overenými podpismi J. T. por. č. N. XXXXXX/XXXX a P. T. por. č. N. XXXXXX/XXXX, vzťahujúcimi sa na túto zmluvu, čím takýto konaním uviedol svojich rodičov, oboch vyššieho veku, do omylu a pôsobil im vážnu ujmu na ich práve doživotného bývania a užívania nehnuteľností - rodinného domu a pozemkov evidovaných na LV č. XXXX, ktorý si vlastnými silami postavili a prežili v ňom väčšiu časť svojho života bez toho, aby sa tohto práva dobrovoľne a vedome vzdali, pričom dňa 24.09.2015 im bol na adrese C.. L. J. Č.. XXXX/XX, Ž. zrušený trvalý pobyt, čo malo za následok výrazné zhoršenie ich zdravotného stavu.

21. Podľa § 193 CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

22. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 194 stanovuje, že prejudiciálne otázky môže súd v civilnom konaní posúdiť sám, bez ohľadu na to, či vec patrí alebo nepatrí do jeho právomoci a bez ohľadu na otázku príslušnosti. Súd teda môže takto posudzovať aj také otázky, ktoré patria do právomoci iného orgánu verejnej moci. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 193 taxatívnym spôsobom vymedzuje prípady, ktoré ako prejudiciálne v tomto režime riešiť nemôže, pretože riešenie týchto otázok je len v kompetencii príslušných vnútroštátnych a medzinárodných súdov a ich rozhodnutiami je súd viazaný. Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia § 193 CSP, súd v civilnom konaní je okrem iných viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal.

23. Ustanovenie § 193 CSP taxatívne určuje, ktorými rozhodnutiami je súd v civilnom sporovom konaní pri svojom rozhodovaní viazaný. Viazanosť sa vzťahuje na výrok rozhodnutia, nie na jeho odôvodnenie. Súd je povinný z výroku trestného rozsudku vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu a aj skutkovú časť. Rozsah tejto viazanosti je daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými okolnosťami pre rozhodnutie civilného súdu o uplatnenom nároku. V tejto súvislosti súd analogicky poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 269/2011-55 zo dňa 23.11.2011.

24. Podľa § 34 Občianskeho zákonníka, právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

25. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

26. Podľa § 39 ods. 1 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

27. V konaní posudzovaná zmluva o zrušení vecného bremena je dvojstranný právny úkon (povinná z vecného bremena a oprávnení z vecného bremena). Občiansky zákonník pre vznik právneho úkonu uvádza viaceré podmienky. Podmienkou vzniku právneho úkonu, pokiaľ ide o dvojstrannú zmluvu,

je okrem iného zhoda prejavov vôle/konsenzus, t.j. dva vzájomné a obsahovo zhodné prejavy vôle. Občiansky zákonník v § 37 ods. 1 pozitívne vymedzuje podmienky, za ktorých sa právny úkon považuje za platný a tým aj účinný (schopný vyvolať právne následky). Právny úkon musí byť z tohto hľadiska urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Požiadavkou platnosti právneho úkonu je ale v prvom rade existencia vôle, resp. jednota vôle a jej prejavu. To znamená, že pokiaľ neexistuje vôľa (napríklad z dôvodu fyzického donútenia), neexistuje ani právny úkon. Právny úkon ale neexistuje ani vtedy, ak neexistuje prejav vôle. Vôľa, ako psychický vzťah konajúceho človeka k zamýšľanému (chcenému) následku je nevyhnutným pojmovým predpokladom vzniku právneho úkonu. V súvislosti so zisťovaním existencie vôle v určitom konkrétnom prípade, t.j. so zisťovaním, či pri určitom prejave vôle ten, kto vôľu prejavil, ju aj skutočne mal, a či skutočne chcel to, čo prejavil, že chce (t.j. že navonok prejavene zodpovedá jeho vôli), treba poznamenať, že na existenciu vôle sa pri jej prejave usudzuje predovšetkým z objektívnych skutočností, teda predovšetkým z okolností, za ktorých bol prejav vôle urobený. V prípadoch nedostatku vôle ide o neexistujúci úkon (non negotium), ktorý je podľa § 37 Občianskeho zákonníka považovaný za absolútne neplatný právny úkon (negotium nullum). Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona, v dôsledku čoho sa naň hľadí tak, ako keby nebol nikdy urobený.

28. V posudzovanej veci, vychádzajúc zo skutkovej vety (popis skutku) vyššie uvedeného trestného rozsudku, je nepochybné, že vôľa žalobcov nikdy nesmerovala k uzatvoreniu zmluvy o zrušení vecného bremena. Zmluva o zrušení vecného bremena je výsledkom „tvorivej/trestnej činnosti“ žalovaného 1/, keď posledná strana kúpnej zmluvy zo dňa 20.05.2015, podpísanej žalobcami, bola vložená do zmluvy o zrušení vecného bremena. V takomto prípade nedostatok vôle, resp. jej úplná absencia u žalobcov vo vzťahu k uzatvoreniu zmluvy o zrušení vecného bremena, nevyhnutne vedie k záveru o jej absolútnej neplatnosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia podpísaním kúpnej zmluvy bez pochybností nezamýšľali vyvolať právne účinky zmluvy o zrušení vecného bremena, t.j. nezamýšľali vzdať sa práva doživotného užívania v žalobe špecifikovanej nehnuteľnosti.

29. V kontexte uvedeného sú potom tvrdenia žalovaných a nimi predkladané/navrhované dôkazy právne irelevantné. Preto súd na pojednávaní konanom dňa 09.09.2021 návrhy žalovaných na vykonanie dokazovania zamietol (znalecké dokazovanie ohľadne pravosti podpisov na tzv. „Rodinnej dohode“, „Potvrdení“, vyžiadanie od Notárskej komory SR výpis z notárskeho evidenčného registra ohľadom podpisov zo dňa 20.05.2015 evidovaných pod č. XXXXXX/XXXX a XXXXXX/XXXX, výsluch svedkov R.. R. B. - poverenej zamestnankyne J.. D. Š., výsluchu notárky J.. D. Š.L.).

30. Žalovaní sa v konaní domáhali prerušenia konania do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp.zn. 42C/87/2017, v ktorom sa žalovaná 3/ (ako žalobkyňa) domáha určenia, že Darovacia zmluva s vecným bremenom (ktorou bolo zriadeného vecné bremeno v prospech žalobcov), uzatvorená medzi R. T. ako darcom (syn žalovaného 1/ a žalovanej 2/) a R. T. (žalovanou 2/) dňa 25.10.2004, je neplatná dôvodiac, že podpis darcu spolu s notárskou doložkou sfaľovala P. T.Q. (žalobkyňa 1/). Okresný súd uznesením č.k. 40C/496/2015-348 zo dňa 18.04.2018 rozhodol o prerušení konania do právoplatného skončenia konania vedeného pred Okresným súdom v Žiline pod č.k. 42C/87/2017. Na základe odvolania žalobcov bolo predmetné uznesenie zmenené rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č.k. 9Co/145/2018-378 zo dňa 30.08.2018 tak, že návrh žalovaných na prerušenie konania krajský súd zamietol, dôvodiac, že v konaní, na ktoré žalovaní poukázali, sa síce rieši otázka, ktorá má súvis s prebiehajúcim konaním, no táto otázka v zásade nemá vplyv na posúdenie nároku žalobcov v predmetnom konaní, nakoľko túto otázku si môže prejudiciálne vyriešiť aj súd prvej inštancie, t.j. keby to súd považoval za potrebné, nič mu nebráni v tom, aby prejudiciálne vyriešil otázku, ktorá bude potrebná pre posúdenie uplatneného nároku žalobcov. Krajský súd zároveň poukázal na č. 17 CSP (hospodárnosť konania).

31. Podaním doručeným súdu dňa 17.08.2021 žalovaný 1/ opätovne podal návrh na prerušenie konania dôvodiac „novými skutočnosťami“. V tejto fáze konania už dôvodom neplatnosti darovacej zmluvy s vecným bremenom (ktorej určenia neplatnosti sa žalovaná 3/ domáha v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 42C/87/2017) bola skutočnosť, že túto darovaciu zmluvu sfaľovala organizovaná zločinecká skupina pod vedením S.. J. T. a jeho veľmi dôvernej priateľky R.. R. J., t.j. vo veci konajúcej sudkyne (ktorá sa okrem uvedeného mala podľa žalovaného dopúšťať aj inej trestnej činnosti - falošovaním notárskych doložiek, podpisov žalovaného 1/, daňových podvodov). Podľa žalovaného 1/ súd v konaní vedenom pod sp.zn. 42C/87/2017 jednoznačne určí, že darovacia zmluva s vecným bremenom

je neplatná, čiže neplatné bude aj zriadenie vecného bremena doživotného užívania rodinného domu žalobkyňou 1/, čím automaticky zanikne aj jej právny záujem na posudzovanom konaní.

32. K návrhu na prerušenie konania sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrila žalobkyňa 1/. Uviedla, že obsah návrhu je tak šokujúco nepravdivý, znechucujúci, vymykajúci sa zdravému rozumu a logike, až je na mieste pochybovať o príčetnosti jeho autora. Žalobkyňa popierala akékoľvek tvrdenia týkajúce sa jej podvodného konania v zločineckej skupine spolu s jej synom J. T. a konajúcou sudkyňou. Uviedla, že je až poľutovaniahodné, že osoba ako E.. S.. R. T. môže do dnešného dňa beztrestne obťažovať svojimi vymyslenými udaniami slušných ľudí, ktorí si len plnia svoje povinnosti, poctivo robia svoju prácu alebo sa starajú o svojich blízkych, že príslušný súd k dnešnému dňu nezačal aj bez návrhu konanie o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony alebo že ho nikto z podaním napadnutých úradných osôb (nielen v tomto súdnom konaní) nedal stíhať pre krivé obvinenia. Žalobkyňa, ktorá je vo veku 90 rokov, na sklonku života, so silno nepriaznivým zdravotným stavom, s poukazom na čl. 6 ods. 2 CSP, považuje za nevyhnutné v konaní pokračovať, aby sa za života dočkala spravodlivosti a nápravy krívd, ktoré jej a jej počas konania zosnulému manželovi ich syn - žalovaný 1/ s rodinou spôsobil. Zdôraznila, že súd už raz právoplatne vo veci podaného návrhu žalovaných na prerušenie konania rozhodol, podanie opätovného návrhu z toho istého dôvodu nemá oporu v zákone. Predmetný spor pritom trvá už 6 rokov napriek právoplatnému odsúdeniu žalovaného 1/. Početné obviňujúce podania žalovaného 1/ na rodinných príslušníkov žalobkyne, jej právnu zástupkyňu, na konajúcich súdnych úradníkov a v neposlednom rade na konajúcich sudcov, ako aj žiadosti o odročenie pojednávania, námietky zaujatosti a návrhy na prerušenie konania, sú robené s cieľom oddialiť rozhodnutie vo veci samej aj z dôvodu, aby sa ho žalobkyňa pri svojom chabom zdraví nedožila. Smrťou žalobkyne by konanie bolo totiž zastavené a sporný rodinný dom, ku ktorému žiada žalobkyňa nič viac len morálne právo dožitia, by bol opäť k dispozícii rodine žalovaného 1/. Ďalej uviedla, že pre rozhodnutie súdu otázka ne/platnosti darovacej zmluvy s vecným bremenom nemala a nemá význam. Zásadným je posúdenie skutočnosti, či vecné bremeno, ktoré na jej základe vzniklo, bolo neoprávneným a podvodným spôsobom vymazané z katastra nehnuteľností, čo potvrdil aj súd v trestnom konaní.

33. O návrhu na prerušenie konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že tento zamietol. Dôvodnosť prerušenia konania bola v posudzovanej veci vyriešená rozhodnutím odvolacieho súdu č.k. 9Co/145/2018-378 zo dňa 30.08.2018, pričom iné rozhodnutie vo veci nezakladali ani žalovaný 1/ tvrdené „nové skutočnosti“. Navyiac sa súd stotožnil s názorom žalobkyne 1/, že zo strany žalovaného 1/ (žalovaných) ide o účelové podanie, ktorého jediným cieľom, v kontexte podávaných námietok zaujatosti a trestných oznámení na vo veci konajúcu sudkyňu a charakteru „prostriedkov procesnej obrany“ v závislosti od vývoja dôkaznej situácie, nie je nič iné ako bezbrehé predlžovanie súdneho konania.

34. Pokiaľ ide o vyriešenie otázky ne/platnosti darovacej zmluvy s vecným bremenom (otázka riešená v konaní 42C/87/2017), táto je podľa súdu prvej inštancie pre posúdenie uplatneného nároku žalobcov, t.j. určenie, že zmluva o zrušení vecného bremena je neplatná, bez právnej relevancie. V posudzovanej veci totiž nie je riešená otázka ne/existencie vecného bremena, hoci rozhodnutie súdu v posudzovanej veci bude mať nepochybne vplyv na obnovenie pôvodného vecnoprávneho stavu, aký panoval pred neplatným právnym úkonom. Ne/platnosť darovacej zmluvy s vecným bremenom nemá žiaden vplyv a ani význam pre posúdenie ne/platnosti zmluvy o zrušení vecného bremena. Skutkové okolnosti na posúdenie ne/platnosti predmetných zmlúv sú totiž úplne odlišné. Z uvedeného dôvodu súd prejudiciálne neskúmal ne/platnosť darovacej zmluvy s vecným bremenom.

35. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP, pričom vychádzal z plného úspechu žalobkyne 1/ v konaní. Pokiaľ ide o žalovanú 2/, bez právnej relevancie pritom nie je ani skutočnosť, že si nepochybne počas celého prebiehajúceho konania bola vedomá, že predmetnú zmluvu o zrušení vecného bremena nikdy žalobcovia nemali úmysel uzavrieť a ich vôľa smerovala k uzavretiu kúpnej zmluvy. Vzhľadom na výsledok trestného konania súd o tom nemá žiadne pochybnosti.

36. Pokiaľ ide o žalovaného 1/, tomu súd nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný 1/ nebol v konaní pasívne vecne legitimovaný, teda žalobcovia ho nesprávne označili ako žalovaného, mal by voči žalobcom/žalobkyňi 1/ nárok na náhradu trov konania. Súd však v správaní žalovaného 1/ vzhliadol okolnosť hodnú osobitného zreteľa, preto v jeho prípade aplikoval § 257 CSP. Predmetné civilné konania totiž bolo výsledkom konania žalovaného 1/, ktoré bolo v trestnom

konaní posúdené ako trestný čin poškodzovania cudzích práv, ktorého sa žalovaný 1/ dopustil voči svojim rodičom - žalobcom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Žilina. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 CSP, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.